TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2015. gada 26. novembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Publiskie iepirkumi — Direktīva 89/665/EEK — Efektivitātes un līdzvērtības principi — Publiskā iepirkuma pārbaudes procedūras — Termiņš prasības celšanai — Valsts tiesību akti, kuros prasībai par zaudējumu atlīdzību ir izvirzīts nosacījums par iepriekš konstatētu procedūras nelikumību — Noilguma termiņš, kas sākas neatkarīgi no tā, vai pieteikuma iesniedzējs zināja par nelikumību

Lieta C-166/14

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Verwaltungsgerichtshof* (Administratīvā tiesa, Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2014. gada 25. martā un kas Tiesā reģistrēts 2014. gada 7. aprīlī, tiesvedībā

MedEval – Qualitäts-, Leistungs- und Struktur-Evaluierung im Gesundheitswesen GmbH ,

piedaloties

Bundesminister für Wissenschaft, Forschung und Wirtschaft ,

Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger ,

Pharmazeutische Gehaltskasse für Österreich .

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: ceturtās palātas priekšsēdētājs T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], kas pilda piektās palātas priekšsēdētāja pienākumus, D. Švābi [*D. Šváby*], A. Ross [*A. Rosas*], E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents) un K. Vajda [*C. Vajda*], tiesneši,

ģenerāladvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretāre S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2015. gada 22. aprīļa tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *MedEval – Qualitäts-, Leistungs- und Struktur-Evaluierung im Gesundheitswesen GmbH* vārdā – *M. Oder* un *A. Hiersche*, *Rechtsanwälte*,

— *Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger* vārdā – *G. Streit*, *Rechtsanwalt*,

* Tiesvedības valoda – vācu.

— Austrijas valdības vārdā – *M. Fruhmann*, pārstāvis,

— Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *A. De Stefano*, *avvocato dello Stato*,

— Eiropas Komisijas vārdā – *B.-R. Killmann* un *A. Tokár*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2015. gada 21. maija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1989. gada 21. decembra Direktīvu 89/665/EEK par to normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu, kuri attiecas uz izskatīšanas procedūru piemērošanu, piešķirot piegādes un uzņēmuma līgumus valsts vajadzībām (OV L 395, 33. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. decembra Direktīvu 2007/66/EK (OV L 335, 31. lpp.; turpmāk tekstā – "Direktīva 89/665"), kā arī efektivitātes un līdzvērtības principus.

2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar *MedEval – Qualitäts, Leistungs und Struktur Evaluierung im Gesundheitswesen GmbH* (turpmāk tekstā – "*MedEval*") celto prasību par *Bundesvergabeamt* (Federālais iepirkumu birojs, turpmāk tekstā – "birojs") lēmumu, ar kuru tas ir noraidījis *MedEval* lūgumu konstatēt, ka publiskā iepirkuma procedūra, ko attiecībā uz izrakstīto zāļu elektroniskās pārvaldības sistēmas īstenošanu veica *Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger* (Austrijas Sociālās apdrošināšanas iestāžu federācija, turpmāk tekstā – "federācija"), piešķirot publisko iepirkumu *Pharmazeutische Gehaltskasse für Österreich* (Austrijas Farmaceitu algu fonds), ir nelikumīga.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Direktīvas 2007/66 preambulas 2., 13., 14., 25. un 27. apsvērumā ir paredzēts:

"(2) Tādēļ [Direktīva 89/665/EEK] [..] attiecas vienīgi uz līgumiem, kas ir [Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp.)] [..] darbības jomā, kā to interpretē [Eiropas Savienības] Tiesa, neatkarīgi no izmantotajām konkursa procedūrām vai konkursa izsludināšanas veidiem, ietverot projektu konkursus, kvalifikācijas sistēmas un dinamiskas iepirkuma sistēmas. Saskaņā ar Tiesas nolēmumiem dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka ir pieejami efektīvi un ātri tiesiskās aizsardzības līdzekļi, lai vērstos pret līgumslēdzēju iestāžu un līgumslēdzēju subjektu lēmumiem par to, vai konkrētais līgums ir [Direktīvas 2004/18] [..] konkrētajā un materiālajā darbības jomā.

[..]

(13) Būtu jāparedz iedarbīgas, samērīgas un preventīvas sankcijas, lai apkarotu līgumu nelikumīgu tiešu slēgšanu, ko Tiesa ir kvalificējusi kā visbūtiskāko [Savienības] tiesību aktu pārkāpumu publiskā iepirkuma jomā no līgumslēdzējas iestādes vai līgumslēdzēja subjekta puses. Tādēļ līgums, kas ir iznākums nelikumīgai tiešai piešķiršanai, parasti būtu jāuzskata par spēkā neesošu. Spēkā neesamība nedrīkstētu būt automātiska, bet tā būtu jāapstiprina neatkarīgai pārskatīšanas struktūrai vai arī šādai struktūrai būtu jāpieņem lēmums par to.

(14) Spēkā neesamība ir visiedarbīgākais veids, lai atjaunotu konkurenci un izveidotu jaunas uzņēmējdarbības iespējas uzņēmējiem, kam nelikumīgi liegta iespēja konkurēt. [..]

[..]

(25) Turklāt vajadzība pastāvīgi nodrošināt līgumslēdzēju iestāžu un līgumslēdzēju subjektu pieņemto lēmumu juridisko noteiktību prasa noteikt saprātīgu obligātu noilguma termiņu pārskatīšanai, kuras mērķis ir konstatēt līguma spēkā neesamību.

[..]

(27) Tā kā ar šo direktīvu tiek stiprinātas attiecīgo valstu pārskatīšanas procedūras, jo īpaši nelikumīgas tiešas piešķiršanas gadījumos, uzņēmēji būtu jāmudina izmantot šos jaunos mehānismus. Juridiskās noteiktības apsvērumu dēļ līguma spēkā neesamība ir izpildāma vienīgi noteiktā termiņā. Šie termiņi būtu jāievēro."

4 Direktīvas 89/665 1. pantā ir noteikts:

"1. Šo direktīvu piemēro līgumiem, kas minēti [Direktīvā 2004/18], izņemot gadījumus, kad šādi līgumi ir izslēgti no minētās direktīvas piemērošanas jomas saskaņā ar tās 10. līdz 18. pantu.

[..]

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka attiecībā uz līgumiem, uz ko attiecas [Direktīva 2004/18], līgumslēdzēju iestāžu lēmumus var efektīvi un, jo īpaši, iespējami ātri pārskatīt saskaņā ar šīs direktīvas 2. līdz 2.f pantā izklāstītajiem nosacījumiem, pamatojoties uz to, ka ar šādiem lēmumiem ir pārkāpti Kopienas tiesību akti publiskā iepirkuma jomā vai attiecīgās valsts noteikumi, ar ko transponē minētos tiesību aktus.

[..]

3. Dalībvalstis nodrošina to, ka saskaņā ar sīki izstrādātiem noteikumiem, ko dalībvalstis var pieņemt, pārskatīšanas procedūras ir pieejamas vismaz ikvienai personai, kura ir vai ir bijusi ieinteresēta iegūt konkrēta līguma slēgšanas tiesības un kurai ar varbūtējo pārkāpumu ir vai var tikt nodarīts kaitējums.

[..]"

5 Šīs direktīvas 2. pantā "Prasības attiecībā uz pārskatīšanas procedūrām" ir paredzēts:

"1. Dalībvalstis nodrošina to, ka pasākumos attiecībā uz 1. pantā paredzētajām pārskatīšanas procedūrām ir noteikts pilnvarojums:

[..]

b) vai nu atcelt nelikumīgi pieņemtus lēmumus, vai nodrošināt to atcelšanu, tostarp atcelt diskriminējošas tehniskās, ekonomiskās vai finanšu prasības uzaicinājumā uz konkursu, līguma dokumentos vai jebkurā citā dokumentā, kas attiecas uz līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru;

c) atlīdzināt zaudējumus personām, kam ar pārkāpumu nodarīts kaitējums.

[..]

6. Dalībvalstis var noteikt, ka gadījumos, kad zaudējumu atlīdzināšanu prasa, pamatojoties uz to, ka lēmums ir pieņemts nelikumīgi, struktūrai, kurai ir vajadzīgās pilnvaras, vispirms ir jāatceļ apstrīdētais lēmums.

7. Izņemot 2.d līdz 2.f pantā paredzētos gadījumus, šā panta 1. punktā minēto pilnvaru īstenošanas ietekmi uz līgumu, kas noslēgts pēc tā slēgšanas tiesību piešķiršanas, nosaka attiecīgo valstu tiesību aktos.

Turklāt, izņemot gadījumus, kad pirms zaudējumu atlīdzināšanas lēmums ir jāatceļ, dalībvalstis var paredzēt, ka pēc līguma noslēgšanas saskaņā ar 1. panta 5. punktu, šā panta 3. punktu vai 2.a līdz 2.f pantu par pārskatīšanas procedūrām atbildīgā struktūra ir pilnvarota lemt vienīgi par zaudējumu atlīdzināšanu personām, kurām ar pārkāpumu nodarīts kaitējums.

[..]"

6 Minētās direktīvas 2.c pants "Pārskatīšanas pieprasīšanas termiņi" ir formulēts šādi:

"Ja dalībvalsts nosaka, ka jebkāds pieprasījums pārskatīt līgumslēdzējas iestādes lēmumu, kas pieņemts saistībā ar vai attiecībā uz līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, uz kuru attiecas [Direktīva 2004/18], ir jāiesniedz pirms noteikta termiņa beigām, tad šis termiņš ir vismaz 10 kalendārās dienas no nākamās dienas pēc dienas, kad pretendentam vai kandidātam ir nosūtīts līgumslēdzējas iestādes lēmums, ja izmanto faksu vai elektroniskos saziņas līdzekļus, vai – ja izmanto citus saziņas līdzekļus – vai nu vismaz 15 kalendārās dienas no nākamās dienas pēc dienas, kad pretendentam vai kandidātam ir nosūtīts līgumslēdzējas iestādes lēmums, vai arī vismaz 10 kalendārās dienas no nākamās dienas pēc dienas, kad saņemts līgumslēdzējas iestādes lēmums. Katram pretendentam vai kandidātam paziņojot līgumslēdzējas iestādes lēmumu, tam pievieno kopsavilkumu par atbilstīgajiem iemesliem. Attiecībā uz pieprasījumiem pārskatīt šīs direktīvas 2. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētos lēmumus, uz ko neattiecas īpaša paziņošana, termiņš ir vismaz 10 kalendārās dienas no attiecīgā lēmuma publicēšanas dienas."

7 Šīs pašas direktīvas 2.d panta "Spēkā neesamība" 1. punktā ir noteikts:

"Dalībvalstis nodrošina, ka visos turpmāk norādītajos gadījumos līgumu par spēkā neesošu atzīst no līgumslēdzējas iestādes neatkarīga pārskatīšanas struktūra vai ka tā spēkā neesamība ir šādas pārskatīšanas struktūras lēmuma iznākums:

a) līgumslēdzēja iestāde ir līguma slēgšanas tiesības piešķīrusi bez paziņojuma par līgumu iepriekšējas publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, un tas nav bijis atļauts saskaņā ar [Direktīvu 2004/18];

[..]."

8 Saskaņā ar Direktīvas 89/665 2.f pantu "Termiņi":

"1. Dalībvalstis var noteikt, ka pārskatīšanas pieprasījums atbilstīgi 2.d panta 1. punktam ir jāiesniedz:

[..]

b) un jebkurā gadījumā pirms ir pagājuši vismaz seši mēneši no nākamās dienas pēc dienas, kad ir noslēgts līgums.

2. Visos pārējos gadījumos, tostarp attiecībā uz pārskatīšanas pieprasījumiem saskaņā ar 2.e panta 1. punktu, termiņus pārskatīšanas pieprasījumu iesniegšanai nosaka attiecīgās valsts tiesību aktos, ievērojot 2.c pantu."

Austrijas tiesības

9 Tiesību normas, ar kurām ir transponēta Direktīva 89/665, galvenokārt ir iekļautas vairākas reizes grozītajā 2006. gada Federālā publiskā iepirkuma likuma (*Bundesvergabegesetz* 2006, turpmāk tekstā – "Federālais publiskā iepirkuma likums") ceturtās daļas II nodaļā.

10 Tā redakcijā, kas bija spēkā 2011. gada 1. martā, kad *MedEval* vērsās birojā, Federālā publiskā iepirkuma likuma 312. panta 3. punkta 3. apakšpunktā bija paredzēts, ka šī biroja kompetencē ir konstatēt, vai publiskais iepirkums nav veikts nelikumīgi it īpaši tāpēc, ka šī procedūra ir notikusi bez paziņojuma par līgumu iepriekšējas publicēšanas vai iepriekšējas konkursa izsludināšanas.

11 Saskaņā ar šī likuma 331. pantu:

"(1) Uzņēmējs, kurš bija ieinteresēts noslēgt līgumu, kas ietilpst šī federālā likuma piemērošanas jomā, ciktāl viņam apgalvota prettiesiskuma dēļ ir radies vai var rasties kaitējums, var prasīt, lai tiktu konstatēts, ka:

[..]

2. iepirkuma procedūras veikšana bez paziņojuma par līgumu iepriekšējas publicēšanas vai bez iepriekšējas konkursa izsludināšanas bija prettiesiska, pārkāpjot šo federālo likumu, tā piemērošanai pieņemtos noteikumus vai tieši piemērojamās Kopienas tiesības, [..]

[..]."

12 Minētā likuma 332. panta "Konstatēšanas pieteikuma saturs un pieņemamība" 3. punkta teksts ir šāds:

"Pieteikumi saskaņā ar 331. panta 1. punkta 2.–4. apakšpunktu ir jāiesniedz sešu mēnešu laikā no dienas, kas seko dienai, kad līguma slēgšanas tiesības tikušas piešķirtas. [..]"

13 Šī paša likuma 334. panta 2. punktā bija paredzēts, ka birojs pēc tam, kad ir konstatēts, ka līguma slēgšanas tiesības ir tikušas piešķirtas nelikumīgi, jo nav bijis iepriekšējs paziņojums par līgumu, parasti šo līgumu atzīst par spēkā neesošu.

14 Federālā publiskā iepirkuma likuma 341. panta "Kompetence un procedūra" 2. punktā ir noteikts:

"Prasība par zaudējumu atlīdzību ir pieņemama tikai tad, ja pirms tam kompetentā publisko iepirkumu kontroles iestāde ir konstatējusi, ka:

[..]

2. iepirkuma procedūras veikšana bez paziņojuma par līgumu iepriekšējas publicēšanas vai bez iepriekšējas konkursa izsludināšanas bija prettiesiska, pārkāpjot šo federālo likumu, tā piemērošanai pieņemtos noteikumus vai tieši piemērojamās Kopienas tiesības, [..]

[..]."

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

15 2010. gada 10. augustā federācija noslēdza līgumu ar Farmaceitu algu fondu par "izmēģinājuma projekta īstenošanu izrakstīto zāļu elektroniskās pārvaldības projektam trīs izmēģinājuma reģionos, tostarp par tam nepieciešamajiem ieviešanas un uzturēšanas pakalpojumiem". No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka līguma noslēgšanas datums atbilst dienai, kad tikušas piešķirtas līguma slēgšanas tiesības.

16 Tā kā par attiecīgo iepirkumu nebija iepriekšējas publikācijas vai iepriekšējas konkursa izsludināšanas, *MedEval* 2011. gada 1. martā lūdza biroju konstatēt, ka iepirkuma procedūra bija nelikumīga Federālā publiskā iepirkuma likuma pārkāpuma dēļ.

17 Birojs, pamatojoties uz Federālā publiskā iepirkuma likuma 332. panta 3. punktu, 2011. gada 13. maijā atzina *MedEval* pieteikumu par nepieņemamu. Šis birojs uzskatīja, ka šajā pantā paredzētais nelikumības konstatēšanas pieteikuma iesniegšanas sešu mēnešu termiņš sākās dienā, kas seko dienai, kad līguma slēgšanas tiesības tika piešķirtas, neatkarīgi no tā, vai šajā brīdī *MedEval* zināja par attiecīgās procedūras nelikumību, kas, kā norāda minētais birojs, esot atļauts atbilstoši Direktīvas 89/665 2.f panta 1. punkta b) apakšpunktam.

18 Par šo lēmumu *MedEval* cēla prasību *Verwaltungsgerichtshof* (Administratīvā tiesa).

19 Iesniedzējtiesa uzskata, ka ar Federālā publiskā iepirkuma likuma 312. panta 3. punktu birojam ir piešķirta kompetence pēc līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas veikt noteiktus konstatējumus, tostarp par attiecīgā iepirkuma nelikumību, ja nav iepriekšēja paziņojuma par līgumu vai iepriekšējas konkursa izsludināšanas. Šajā ziņā šī tiesa uzsver, ka atbilstoši Federālā publiskā iepirkuma likuma 332. panta 3. punktam pieteikumi par nelikumības konstatēšanu ir jāiesniedz sešu mēnešu laikā no dienas, kas seko dienai, kad līguma slēgšanas tiesības tikušas piešķirtas.

20 Tā norāda, ka Federālā publiskā iepirkuma likuma 341. panta 2. punktā ir paredzēts, ka ar nelikumīgu publisko iepirkumu saistīta prasība par zaudējumu atlīdzību ir pieņemama tikai tad, ja pirms tam birojs ir konstatējis, ka iepirkuma procedūra, kas veikta bez paziņojuma par līgumu iepriekšējas publicēšanas, bija prettiesiska, un pieteikums konstatēt nelikumību ir pieņemams tikai tad, ja šis pieteikums ir iesniegts šī paša likuma 332. panta 3. punktā paredzētajā sešu mēnešu termiņā.

21 Iesniedzējtiesa precizē, ka valsts tiesību īpatnība ir tā, ka birojam, ja tas konstatē iepirkuma procedūras nelikumību saistībā ar to, ka nav publicēts iepriekšējs paziņojums par līgumu, principā ir jāpasludina līguma spēkā neesamība. Tādējādi šīs īpatnības dēļ prasības par zaudējumu atlīdzību un prasības ar mērķi atcelt saistībā ar iepirkumu noslēgto līgumu ir cieši saistītas.

22 Iesniedzējtiesa šaubās par to, vai tas, ka prasības par zaudējumu atlīdzību saistībā ar tiesību normu pārkāpumu publiskā iepirkuma jomā pieņemamība ir atkarīga no sešu mēnešu noilguma termiņa, kas sākas dienā, kas seko dienai, kad līguma slēgšanas tiesības tikušas piešķirtas, neņemot vērā, vai pieteikuma iesniedzējs zināja par šo notikumu, atbilst Direktīvai 89/665, kā arī līdzvērtības un efektivitātes principiem.

23 Lai pamatotu šīs šaubas, šī tiesa balstās tostarp uz spriedumu lietā *Uniplex (UK)* (C-406/08, EU:C:2010:45), atbilstoši kuram prasības par zaudējumu atlīdzību termiņš var sākties tikai datumā, kurā pieteikuma iesniedzējs ir uzzinājis vai tam būtu bijis jāuzzina par apgalvoto nelikumību.

24 Visbeidzot minētā tiesa uzsver, ka tomēr šis Tiesas spriedums tika pasludināts pirms Direktīvas 2007/66 pieņemšanas, kad Direktīvā 89/665 nebija paredzēta konkrēta norma par publisko iepirkumu apstrīdēšanas prasību celšanas termiņiem.

25 Šādos apstākļos *Verwaltungsgerichtshof* (Administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Savienības tiesības – it īpaši vispārīgie līdzvērtības un efektivitātes principi, kā arī Direktīva 89/665 – ir jāinterpretē tādējādi, ka tām ir pretrunā tādas valsts tiesību normas, saskaņā ar kurām pieteikums par publiskā iepirkuma tiesību pārkāpuma konstatēšanu jāiesniedz sešu mēnešu laikā pēc līguma noslēgšanas, ja publiskā iepirkuma tiesību pārkāpuma konstatēšana ir ne tikai līguma atzīšanas par spēkā neesošu, bet arī zaudējumu atlīdzināšanas prasījumu izvirzīšanas priekšnoteikums?"

Par prejudiciālo jautājumu

26 Uzdodot jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 89/665 1. panta 1. punkta trešā daļa un 1. panta 3. punkts, kā arī efektivitātes un līdzvērtības principi nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, atbilstoši kuram prasības par zaudējumu atlīdzību celšana saistībā ar publiskā iepirkuma tiesību pārkāpumu ir pakārtota attiecīgās iepirkuma procedūras, kas veikta bez paziņojuma par līgumu iepriekšējas publicēšanas, nelikumības iepriekšējai konstatēšanai, ja uz šo pieteikumu par nelikumības konstatēšanu attiecas sešu mēnešu noilguma termiņš, kas sākas dienā, kas seko dienai, kurā attiecīgās publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesības tikušas piešķirtas, neatkarīgi no tā, vai pieteikuma iesniedzējs varēja zināt par nelikumību, kas ietekmē šo līgumslēdzējas iestādes lēmumu.

27 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 89/665 1. panta 1. punkta pirmajām divām daļām, tās lasot kopā ar Direktīvas 2007/66 preambulas 2. apsvērumu, Direktīva 89/665 tādā kontekstā, kāds ir pamatlietā, ir piemērojama tikai līgumiem, kas ietilpst Direktīvas 2004/18 piemērošanas jomā, tomēr izņemot gadījumus, kad šādi līgumi ir izslēgti no šīs pēdējās minētās direktīvas piemērošanas jomas saskaņā ar tās 10.–18. pantu. Turpmāk izklāstītie apsvērumi tādējādi ir balstīti uz pieņēmumu, ka Direktīva 2004/18 ir piemērojama līgumam pamatlietā un ka arī Direktīva 89/665 ir piemērojama pamatlietā, kas tomēr ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

28 Jāatgādina, ka Direktīvas 89/665 1. panta 1. un 3. punktā dalībvalstīm ir prasīts veikt vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu efektīvu un, cik ātru vien iespējams, prasību izskatīšanu pret līgumslēdzēju iestāžu lēmumiem, kas nav saderīgi ar Savienības tiesībām, nodrošinot plašu prasību pieejamību ikvienai personai, kura ir vai ir bijusi ieinteresēta iegūt konkrēta līguma slēgšanas tiesības un kurai ar varbūtējo pārkāpumu ir vai var tikt nodarīts kaitējums (spriedums *Orizzonte Salute*, C-61/14, EU:C:2015:655, 43. punkts).

29 Šajā ziņā Direktīvas 89/665 2. panta 1. punktā ir noteikts, ka dalībvalstij ir pienākums savās valsts tiesībās noteikt trīs pārskatīšanas veidus, kas personai, kam publiskā iepirkuma procedūrā nodarīts kaitējums, ļauj iestādei, kas atbildīga par pārskatīšanas procedūrām, prasīt, pirmkārt, "pagaidu pasākumus, lai izlabotu varbūtējo pārkāpumu vai novērstu turpmāku kaitējumu attiecīgajām interesēm, tostarp pasākumus, lai apturētu valsts līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru vai nodrošinātu tās apturēšanu, vai apturētu jebkura līgumslēdzējas iestādes pieņemtā lēmuma īstenošanu", otrkārt, nelikumīgi pieņemto lēmumu atcelšanu un, treškārt, zaudējumu atlīdzību.

30 Attiecībā uz pārskatīšanas termiņiem Direktīvas 89/665 2.f panta 1. punktā, kas tajā iekļauts ar Direktīvu 2007/66, ir precizēts, ka dalībvalstis atbilstīgi tās 2.d pantam var noteikt pārskatīšanai, kas vērsta uz līguma spēkā neesamības atzīšanu, piemērojamus termiņus, it īpaši minimālo sešu mēnešu noilguma termiņu, kas sākas dienā pēc līguma noslēgšanas dienas.

31 Šajā ziņā Direktīvas 2007/66 preambulas 25. un 27. apsvērumā ir norādīts, ka iespējas atsaukties uz līguma spēkā neesamību termiņa ierobežojumu pamato "vajadzība pastāvīgi nodrošināt līgumslēdzēju iestāžu un līgumslēdzēju subjektu pieņemto lēmumu juridisko noteiktību", kas prasa, lai "šie termiņi būtu [ievēroti]".

32 Kas attiecas uz visu citu prasību par publiskajiem iepirkumiem celšanu tiesā, tostarp uz prasībām, lai saņemtu zaudējumu atlīdzību, Direktīvas 89/665 2.f panta 2. punktā ir precizēts, ka, ievērojot šīs direktīvas 2.c pantu, kas saistībā ar uzdoto jautājumu vispār nav būtisks, "termiņus pārskatīšanas pieprasījumu iesniegšanai nosaka attiecīgās valsts tiesību aktos". Tātad katra dalībvalsts ir atbildīga par šo procedūras termiņu noteikšanu.

33 Tas, ka Eiropas Savienības likumdevējs ir nolēmis, pirmkārt, tieši reglamentēt termiņus pārskatīšanas pieprasījumiem par līgumu atzīšanu par spēkā neesošiem un, otrkārt, atsaukties uz dalībvalstu tiesībām saistībā ar citu veidu pārskatīšanas pieprasījumu termiņiem, liecina par to, ka šis likumdevējs, ņemot vērā pārskatīšanas sistēmas efektivitāti publisko iepirkumu jomā, ir piešķīris īpašu nozīmi šo prasību pirmajai kategorijai.

34 Tādējādi Direktīvas 89/665 2.f panta 1. punkta b) apakšpunkts pieļauj tādas valsts tiesību normas kā pamatlietā, kurās ir paredzēts, ka pieteikums atzīt par spēkā neesošu publiskā iepirkuma līgumu, kas noslēgts bez iepriekšēja paziņojuma par līgumu publicēšanas vai iepriekšējas konkursa izsludināšanas, ir jāiesniedz sešu mēnešu laikā no dienas pēc šī līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas dienas, ja līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas datums atbilst līguma noslēgšanas dienai. Tāpat tādas normas atbilst Direktīvas 89/665 2.f panta 1. punkta b) apakšpunkta mērķim, kas ir konkrēti izteikts Direktīvas 2007/66 preambulas 27. apsvērumā, atbilstoši kuram iespējas atsaukties uz līguma spēkā neesamību termiņi ir jāievēro.

35 Attiecībā uz prasībām par zaudējumu atlīdzību ir jānorāda, ka Direktīvas 89/665 2. panta 6. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis var noteikt, ka tādas prasības celšana ir atkarīga no tā, vai "struktūr[a], kurai ir vajadzīgās pilnvaras", vispirms ir atcēlusi apstrīdēto lēmumu, neietverot noteikumu par pārskatīšanas termiņiem vai citiem tādu prasību pieņemamības nosacījumiem.

36 Šajā gadījumā principā šķiet, ka Direktīvas 89/665 2. panta 6. punkts pieļauj tādu valsts tiesību normu kā Federālā publiskā iepirkuma likuma 341. panta 2. punkts, atbilstoši kuram tajā minētā iepirkuma tiesību pārkāpuma iepriekšēja konstatēšana ir prasības par zaudējumu atlīdzību celšanas nosacījums. Tomēr atbilstoši Federālā publiskā iepirkuma likuma 341. panta 2. punktam, ko piemēro kopā ar 332. panta 3. punktu, prasība par zaudējumu atlīdzību ir nepieņemama, ja vispirms nav saņemts lēmums, ar ko ir konstatēta attiecīgā līguma nelikumība un kas ir pieņemts procedūrā, uz kuru attiecas sešu mēnešu noilguma termiņš, kas sākas dienā pēc attiecīgo līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas dienas, neatkarīgi no tā, vai pieteikuma iesniedzējs varēja zināt par nelikumību, kas ietekmē šo piešķiršanas lēmumu.

37 Ņemot vērā šī sprieduma 32. un 35. punktā ietvertos apsvērumus, katrai dalībvalstij ir jānosaka prasību par zaudējumu atlīdzību celšanas procesuālie noteikumi. Šie procesuālie noteikumi tomēr nedrīkst būt nelabvēlīgāki par noteikumiem, kas attiecas uz līdzīgām prasībām, kuras domātas no valsts tiesību sistēmas izrietošo tiesību aizsardzībai (līdzvērtības princips), ne arī padarīt neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtināt to tiesību izmantošanu, kas piešķirtas ar Savienības tiesību sistēmu (efektivitātes princips) (šajā ziņā skat. spriedumus *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, 39. punkts, kā arī *Orizzonte Salute*, C-61/14, EU:C:2015:655, 46. punkts).

38 Tādēļ ir jāpārbauda, vai efektivitātes un līdzvērtības principi nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds ir izklāstīts šī sprieduma 36. punktā.

39 Attiecībā uz efektivitātes principu ir jāuzsver, ka tiesiskās noteiktības nodrošināšanas pakāpe saistībā ar prasības pieņemamības nosacījumiem prasībai par zaudējumu atlīdzību un pieteikumam par līguma spēkā neesamības atzīšanu nav vienāda.

40 Ja līgums, kas noslēgts publiskā iepirkuma procedūras beigās, tiek atzīts par spēkā neesošu, līgums beidz pastāvēt un, iespējams, beidzas minētā līguma izpilde, kas nozīmē būtisku administratīvās vai tiesu iestādes iejaukšanos līgumiskajās attiecībās starp privātpersonām un valsts iestādēm. Tādējādi

tāds lēmums var radīt ievērojamus traucējumus un ekonomiskos zaudējumus ne tikai publiskajā iepirkumā izraudzītajam pretendentam, bet arī līgumslēdzējai iestādei un tādēļ sabiedrībai, kas ir publiskajā iepirkumā iekļauto būvdarbu izpildes vai sniegto pakalpojumu galīgā saņēmēja. Kā izriet no Direktīvas 2007/66 preambulas 25. un 27. apsvēruma, Savienības likumdevējs ir piešķīris daudz lielāku nozīmi tiesiskās noteiktības nodrošināšanai saistībā ar prasībām atzīt līgumu par spēkā neesošu nekā saistībā ar prasībām par zaudējumu atlīdzību.

41 Ja prasību par zaudējumu atlīdzību pieņemamībai piemēro nosacījumu par iepriekš konstatētas attiecīgās iepirkuma procedūras, kas veikta bez paziņojuma par līgumu iepriekšējas publicēšanas, nelikumību, ja uz šo pieteikumu par konstatēšanu attiecas sešu mēnešu noilguma termiņš neatkarīgi no tā, vai persona, kurai nodarīts kaitējums, zināja par tiesību normas pārkāpumu, tas var padarīt praktiski neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtināt tiesību celt prasību par zaudējumu atlīdzību īstenošanu.

42 Ja paziņojums par līgumu iepriekš nav publicēts, tāds sešu mēnešu termiņš ir saistīts ar risku, ka persona, kurai nodarīts kaitējums, nevarēs apkopot informāciju, kas nepieciešama iespējamai prasībai, kas tādējādi radīs šķērsli šīs prasības celšanai.

43 Zaudējumu atlīdzības piešķiršana personām, kurām ar publiskā iepirkuma tiesību normu pārkāpumu nodarīts kaitējums, ir viens no Savienības tiesībās garantētajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem. Tādējādi tādos apstākļos kā pamatlietā personai, kurai nodarīts kaitējums, tiktu liegta ne tikai iespēja panākt līgumslēdzējas iestādes lēmuma atcelšanu, bet tiktu liegti arī visi Direktīvas 89/665 2. panta 1. punktā minētie tiesiskās aizsardzības līdzekļi.

44 Līdz ar to efektivitātes princips nepieļauj tādu režīmu, kāds ir aplūkots pamatlietā.

45 Šajos apstākļos nav jāpārbauda, vai līdzvērtības princips nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā.

46 Pamatojoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Savienības tiesības un it īpaši efektivitātes princips nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, atbilstoši kuram prasības par zaudējumu atlīdzību celšana saistībā ar publiskā iepirkuma tiesību pārkāpumu ir pakārtota attiecīgās iepirkuma procedūras, kas veikta bez paziņojuma par līgumu iepriekšējas publicēšanas, nelikumības iepriekšējai konstatēšanai, ja uz šo pieteikumu par nelikumības konstatēšanu attiecas sešu mēnešu noilguma termiņš, kas sākas dienā, kas seko dienai, kurā attiecīgās publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesības tikušas piešķirtas, neatkarīgi no tā, vai pieteikuma iesniedzējs varēja zināt par nelikumību, kas ietekmē šo līgumslēdzējas iestādes lēmumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

47 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

Eiropas Savienības tiesības, it īpaši efektivitātes princips, nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, atbilstoši kuram prasības par zaudējumu atlīdzību celšana saistībā ar publiskā iepirkuma tiesību pārkāpumu ir pakārtota attiecīgās iepirkuma procedūras, kas veikta bez paziņojuma par līgumu iepriekšējas publicēšanas, nelikumības iepriekšējai konstatēšanai, ja uz šo pieteikumu par nelikumības konstatēšanu attiecas sešu mēnešu noilguma termiņš, kas sākas dienā, kas seko dienai, kurā attiecīgās publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesības tikušas piešķirtas, neatkarīgi no tā, vai pieteikuma iesniedzējs varēja zināt par nelikumību, kas ietekmē šo līgumslēdzējas iestādes lēmumu.

[Paraksti]